

Tegendraads verzamelpunt

'Metsel maar raak' was de instructie die de metselaars kregen. Op hun pallet lag een bonte verzameling van restpartijen van een traditionele steenoven: aan elkaar geklonterde bakstenen, scheve bakstenen. Met de toevoeging van witte, blauwe en rode wegdekreflectoren was het mengsel compleet. Het resultaat is 'efs', *slang* van de plaatselijke jongeren voor het woord 'tegendraads'.

Het plezier van het samenwerken aan een gebouw straalt af van elk detail in dit jongerencentrum in de gemeente Wijk en Aalburg. Bij de realisatie van het ontwerp van Casper Schuuring van Monk Architecten uit Utrecht hebben de uiteindelijke gebruikers een grote rol gespeeld. Het gebouw is gemaakt door een beroep te doen op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van alle bij de bouw betrokken partijen. De middelen om het jeugdthunk te realiseren waren minimaal, het ontwerp is onder invloed van wisselende eisen diverse keren aangepast. Het interieur is uiteindelijk grotendeels door de jongeren zelf getimmerd.

Ramen en deuren komen nauwelijks voor in de gevel van het gebouw. Om de jongeren ('de jongens', zoals ze door de architecten worden genoemd), een besloten plek te geven, waren uitzicht en inkijk niet gewenst. EFS (ook de naam is door de jongens zelf bedacht) is een jongerencentrum waar ruimte is voor naschoolse activiteiten, met name gericht op muziek luisteren en maken. Vandaar dat is gekozen voor een doos-in-doo's constructie waarmee geluidspieken van 110 – 130 dB kunnen worden opvangen. De binnengevels zijn consequent bekleed met chipwood platen en akoestische panelen. Door daklichten komt licht in de binnenuimtes bij de entree en toiletten. De zeldzame ramen in de gevels bevinden zich bij de beheerdersruimtes en de huiskamer. Dat levert een extreem gesloten gebouw. De in ruig verband gemetselde gevel geeft echter voldoende schouwspel en is bovendien ontmoedigend voor graffiti-artisten.

De bakstenen zijn overgebleven partijen van een baksteenfabriek met traditionele vlamovens (Wienerberger Bemmell). Veel stenen zijn half gesmolten, verkoold of aan elkaar gebakken. De kleuren zijn heel divers. De metselaars hadden moeite met de opdracht om niet te netjes te metselen. Maar na de kreet 'Metsel maar raak' werd het loodlijntje weggehaald en hebben ze er uiteindelijk veel plezier in gehad', zegt Kim Brok van Monk. De noodzakelijke dilataties kregen een even grillig verloop. Van een daktrim is geen sprake: er is een terugliggende, gemetselde dakrand gemaakt. Als versiering is een aantal wegdekreflectoren door het metselwerk gestrooid. Als de jongens 's avonds met hun scooters af- en aanrijden, geeft dat een schitterend effect.

Architectenbureau:
Monk Architecten, Utrecht

Architect:
Casper Schuuring

Sortering:
Wienerberger Bemmell -
Mix van diverse sorteringen in diverse formaten

Kenmerken:
Vrij metselverband

STEEN & TECHNIEK

Om graffiti te ontmoedigen is gekozen voor een speciaal metselwerk. Het metselwerk van de buitengevels van het jongeren centrum is uitgevoerd in een vrij metselverband. Een bijzondere en verantwoorde oplossing voor dit project.

Een vrij metselverband houdt in dat er geen verband of regelmaat is te herkennen in het metselwerk. In vrij metselwerk kan een mix worden toegepast van zeer veel kleuren en formaten bakstenen. Het resultaat is een grillig patroon en veelkleurigheid.

Het metselen van vrij metselverband is geen eenvoudige opgave. Het vraagt veel aandacht van de metselaar om over de gehele gevel onregelmatigheid zonder herkenbare patronen te verkrijgen. Zeker in de buurt van beëindigingen, zoals raam- en deurkozijnen.

Veelkleurigheid vraagt ook aandacht bij de verwerking van de stenen. Een samenspel tussen de opperman en de metselaar is nodig om vlekvorming voorkomen. De mix van bakstenen (verschillende kleuren en formaten) kan op pallets worden geleverd aan de verwerker. Voor de verwerker van de bakstenen is mengen op de bouwplaats dan niet meer nodig. Dit is een extra garantie dat het juiste, veelkleurige kleurbeeld dat de architect voor ogen heeft, daadwerkelijk ook ontstaat.